

Љубомир Тинтор¹

ПРАВО ОСОБА У ПОТРЕБИ ЗА МЕЂУНАРОДНОМ ЗАШТИТОМ НА ЈЕДИНСТВО ПОРОДИЦЕ- (НЕ)УЈЕДНАЧЕН ПРИСТУП ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА

АПСТРАКТ

Положај у којем се налазе особе у потреби за међународном заштитом често доводи до раздвајања породице. До нарушавања јединства њихове породице може доћи из различитих разлога. Питањем поштовања права на породични живот ових особа бавио се и Европски суд за људска права (ЕСЉП, Суд) одлучујући да ли су државе прекршиле члан 8 Европске конвенције о људским правима који гарантује ово право. Европски суд за људска права се одлучујући у овим предметима суочава са бројним проблемима попут успостављања равнотеже између права државе да депортује учиниоце кривичних дела и да се руководи својом миграционом политиком и посебних околности у конкретном случају и интереса појединаца за јединством породице. Такође породичне околности особа у потреби за међународном заштитом се врло често мењају током миграционог процеса што свакако може утицати на одлуку ЕСЉП. Приликом одлучивања о праву на спајање породице особа у потреби за међународном заштитом Европски суд за људска права у Стразбуру мора узети у обзир елементе попут нарушености породичних односа, постојање препрека за јединство породице, доступност ресурса за материјално издржавање и присуство деце, јачине породичних веза, итд. Циљ овог рада биће да применом аналитичке методе испита доследност одлука и укаже да не постоји уједначен приступ приликом одлучивања Европског суда за људска права по питању јединства породице особа у потреби за међународном заштитом од првог случаја Абдулазиз, Кабалес и Балкандали (*Abdulaziz, Cabales, Balkandali*) против Велике Британије из 1985. године до данас. Кроз анализу најзначајнијих судских пресуда, покушаћемо да установимо на који начин су се мењали ставови Суда током времена. На почетку рада биће анализирано ко су све особе у потреби за међународном заштитом и на који начин међународни акти регулишу њихово право на породичан живот и јединство породице. Биће указано на то која је разлика између на пример тражиоца азила, особе која борави на територији неке државе из хуманитарних разлога, избеглице и мигранта. Затим ће бити речи о уобичајеним препрекама које се у пракси јављају приликом спајања породице, али и конкретним правним проблемима на које је Европски суд за људска права у својој пракси наилазио, а који се тичу специфичног поимања породице особа у потреби за међународном заштитом. Потом ће предмет анализе бити најосетљивија категорија случајева о којима је Суд имао прилике да одлучује, односно судске пресуде које су се односиле на спајање родитеља и њихове малолетне деце. Пре свега аутор ће утврдити да ЕСЉП недоследно примењује принцип најбољег интереса детета, који

¹ Љубомир Тинтор, докторанд на Правном факултету Универзитета у Београду, e-mail: ljubomir.tintor@yahoo.com

се сматра кључним када се одлучује о правима деце и како Суд тумачи овај принцип у судским одлукама. Затим ће анализирати које чиниоце Суд узима у обзир приликом одлучивања да ли је нарушен породични живот између родитеља и деце. Посебна пажња биће посвећена узрасту детета као можда одлучујућем фактору при одлучивању. Интересантно је да се млађа деца сматрају прилагодљивијим уколико морају да промене државу боравка. Биће пружена и анализа појединих стандарда које је Суд временом успоставио у поступцима, нарочито када је одлучивао о јединству породице између родитеља и малолетне деце. У другом делу рада биће анализирани судске пресуде у којима је Суд испитивао да ли су државе успеле да успоставе равнотежу између интереса државе да очува јавну безбедност и поредак, протерујући учиниоце кривичних дела у земљу порекла, и интереса појединца да његова породица остане на окупу. Биће сагледано које факторе би ЕСЉП требао да узме у разматрање приликом одлучивања о нарушености права у овим случајевима и биће размотрено колико је Суд доследан у својим одлукама. Анализирајући одабране случајеве, такође ће бити учињен покушај да се установи који је од два наведена интереса кроз јуриспруденцију ЕСЉП стекао примат. У оквиру овог поглавља предмет анализе ће бити и карактеристични случајеви раздвајања породице услед депортације због илегалног боравка особа у потреби за међународном заштитом. Кроз анализу познатих случајева попут Попашвили (*Paposhvili*) против Белгије и сличних биће сагледано да ли и у којој мери здравствено стање особе која је учинила нека кривична дела може имати утицај на одлуке ЕСЉП о његовом праву на јединство породице.

Кључне речи: особе у потреби за међународном заштитом, Европски суд за људска права, јединство породице, спајање породице, Европска конвенција о људским правима